Գ· ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 815 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 (Ն·)Տ·

10 ՓԱՐԱ

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՁԻՎԷԼԻԿՆԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنيجه سورهانتاك عزتلى
صاحب امتياز د. جيولك
باب عالى جاده‌سى نومرو ٢٠

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ԶԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն	ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՕԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ	ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ Թղթատոմսի ծախէը մէջ վճ.	ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ Թղթատոմսի ծախէը մէջ վճ.	ԾԱՆՈՒՑԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ Մէկ անգամի համար տողը 5 դր· Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին	12 ամիսը կանխիկ դր· 75 6 » » » 40	12 ամիսը կանխիկ դր· 100 6 » » » 50	12 ամիսը կանխիկ ֆրք· 22 6 » » » 11	

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒԻՕՏՆԵՐԸ
Աբգալոյեան

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՊԱԳԱՆ ԻՐ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ Է

Պ. ՀԱՆՕԹԱՅԻ ՃԱՌԸ

Անցեալ հինգշաբթի օրը իր տարեկան հրապարակային նիստը դումարեց Ֆրանսական կաճառը, որ յայտնի է թէ կազմուած է հինգ Ակադեմիաներէն (Ֆրանսական Ակադեմիան, Փիտուեթեանց Ակադեմիա, Բարոյական և քաղաքական Գիտութեանց Ակադեմիա, Արձանագրութեանց և Գեղեցիկ Դպրութեանց ակադեմիա, և Գեղարուեստից Ակադեմիա)։

Այս հրապարակային նիստին մէջ ակադեմիաներու անդամներէ ոմանց կողմէ զանազան նիւթերու վրայ չափազանց բանախօսութիւններ եղան, և ի մէջ այլոց արտաքին գործոց նախարար Նախարար և Ֆրանս. Ակադեմիոյ Անդամ Պ. Կապռիէլ Հանօթօ խօսեցաւ Ֆրանսացիներու համար հրատապ հանգամանք մը ունեցող սա խնդրոյն վրայ թէ Ֆրանսա անկման շրջանի մը մէջ կը գտնուի։

Ո՛չ, կը պատասխանէ բանախօսը այս հարցումին, հիմնուելով Ֆրանսական հանճարին բազմազան ու բազմաթիւ արտայայտութեանց վրայ։ Թէ Ֆրանսա վհատութեան վայրկեաններ ունեցած է այս կամ այն քաղաքական կամ անտեսական աղէտէն ետքը, կրնայ ճիշդ ըլլալ ատիկայ։ Ո՛ր ժողովուրդը դերծ մնացած է անկէ։ Բայց չատիկայ անկումի նշա՛ն մըն է արդեօք անոնք։ Ու Պ. Հանօթօ ակնարկ մը կը նետէ այն ամէն մեծ ու տեւական՝ բաներուն վրայ զորս Ֆրանսա ըրած է տասնեւիններորդ դարու միջոցին, գաղափարներու ամէն կարգին մէջ։ Կը թուէ գիտութեանց ու ճարտարագործութեան մէջ Ֆրանսայի ըրած հսկայ յառաջդիմութիւնները, կը պարզէ մտքենագիտութեան յառաջդիմութիւնները, կը խօսի օդանաւորդութեան վրայ. որ օրուան հարց դարձած է, մանաւորապէս Պ. Սանթոս Տիւմոնի ըրած վերջին չահեկան փորձերովը, ու որոնք վերջնական յաջողութիւն գտան գրեթէ, և որոնք կը շարունակուին տակաւին հետզհետէ աւելի յանդուգն ծրագիրներով, ինչպէս առջի օրն իսկ կը գրեինք Արտաքին լուրերու բաժնին մէջ։

Բայց բանախօսը իր տարբերին մէջ է մանաւանդ այն տեսն, երբ ձեռք կ'առնէ Ֆրանսայի գաղթական աշխարհավարութեան հարցը, զորմէն վրայ կը ծանրանայ մանաւորապէս։

«1830 թուականէն ի վեր Ֆրանսա իր ոտքը դրած էր Ափրիկէի վրայ, և հոյակապ կերպով ձեռք առած էր Հռոմայեցիներու գաղթականացման աւանդութիւնը՝ Ափրիկէի կողմերը։ Բայց պէտք էր գարը իր ընթացքը աւարտելու մօտենար, որպէսզի պետական ուրիշ ոչ նուազ մեծ մարդ մը, գրեթէ հակառակ իր կամքին, ամբողջ սերունդ մը մկէ այն ընդարձակ ձեռնարկին մէջ, որ գաղթականին ուրիշ կայսրութիւն մը պիտի ընծայէր Ֆրանսայի։ Ժիւլ Ֆերրի պարզեց նոր յաղթութեանց ծրագիրը։ Թօնքին, Քոնկօ, Մատակասքար էն։ նոր հաստատութիւններու ընդարձակ շրջանակ մը կը կազմեն։

«Ես ժամանակն էր։ Եթէ պետական այդ մեծ մարդը չնախատեսէր ուշկանխէր գաղթային չարժումը, եթէ Ֆրանսա հաղիւ կը ղգայ իր աշխատութեան բարձրութիւնը։ Իր յաղթութեանց համար ըրած ճիգէն պարտասած չունչ կ'առնէ նոր ճիգերու ձեռնարկելէ առաջ։ Բայց ձեռնարկած աշխատութիւնը չարունակելու համար, ո՛չ քաջութիւնը և ոչ նախաձեռնութեան ոգին կը պակսին։

«Գաղթային նախարարութիւնը իրապէս ապագայ ճակատագրերու պաշտօնատունն է։ Հոն կը գտնուի ազգին ապագան։ Ուստի հոն պէտք է գտնուի նաև հեղինակութիւնը, լիաստութիւնը և հաւատքը։ Ի՜նչ բեղուն և հիանալի դաշտ։ Աչխարհի վրայ ծաւալեցէք այն ոյժերը, զորս երկարատեն ձեր մէջ պահեցիք։ Մի՛ կրկնէք թէ Ֆրանսա այլևս երկրորդ կարգի տերութիւն մըն է և պէտք է խոնարհի ճակատագրին առջև։ Ձգիւռ գնահատեցէք իրեն լինկած դերը, չնորհիւ այն նոր և հիանալի ճիգին, զոր չէք կրնար գնահատել, որովհետև դեռ նոր և երեկուանն է։ և սակայն այդ ճիգը բարձր պահած է իր դերքը՝ այն հինգ տերութիւններուն մէջ, որոնց չահերը սըփռուած են երկրիս բոլոր մասերուն վրայ։ որոշեցէք այն թռիչքը որ նշանի մը միայն կը սպա՛սէ։ պահանջեցէք նոր աչխարհ մը բեղնաւորելու անհրաժեշտ աղբիւրները։ Մէկ խօսքով կոչում ընէք տակաւին վարանող Ֆրանսային։ Ներկայացուցէք ներքին ծրագիր մը յստակ, որոշ, համապատասխան իր յոժերուն որոնք մեծ են իր աղբիւրներուն որոնք անհուն են, և որոնք սակայն առարկայ կ'ըլլան տարակուսական և յաճախ օտար չահադիտութիւններու։ Շարժեցէ՛ք զայն, բորբոքեցէ՛ք անոր եռանդը։ Շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեզի փարատեցնելուդ համար իր կասկածը, իր մտահոգութիւնները, վերակենդանացնելուդ համար իր նախկին կորովը։ Ազգերը մեծ և բեղնաւոր են իրենց վրայ դրուած չանքին մեծութեան և ապագային համեմատութեամբ։

«Թող լա՛ւ հասկցուի միտքս։ Խընդիրը յամառաբար նոր գաղթավայրեր ձեռք բերելուն վրայ չէ, խնդիրը նոյն իսկ անհատական և հանրային հարստութեան յաւելման վրայ ալ չէ։ Խընդիրը այն է ու, պէտք է ծովերէն անդին տիրել, դեռ երկկ բարբարոս երկիրներու վրայ ծաւալել սկզբունքները հին քաղաքակրթութեան մը, որոնցմով աչխարհի ամենէն հին ազգերէն մէկը իրաւունք ունի պարծենալու։ Պէտք է մեր մտքը և մեզմէ հեռու Ափրիկէի եւ Մայր։ Ասիոյ մէջ, Նո՛ր Ֆրանսաները ըստեղծել։ Պէտք է պահպանել մեր լեզուն, մեր բարքերը, մեր իտէալը, ֆրանսական և լատինական համբաւը՝ բուռն մրցակցութեանը մէջ ուրիշ ցեղերուն, որոնք ամենէն ալ միևնոյն ճամբէն կ'ընթանան։

«Դիտեմ թէ Ֆրանսա ուրիշ պարտականութիւններ ունի ինքն իրեն հանդէպ։ Դիտեմ թէ թշուառութիւններ ամոքելու, կիրքերը հանդարտեցնելու, հանրային կեանքի բեռը թեթևցնելու, սիրտերը և միտքերը հաչտեցնելու դժուարին գործին ձեռնարկած է. գործ մը որ ըստ ինքեան բաւական է ամբողջ դար մը նչանաւոր հանդիսացնելու։ Բայց այդ երկու աչխատութիւնները հակառակ չեն միմեանց։»

Պ. Հանօթօ հետևեալ կերպով վերջացուց իր ճառը.

«Թո՛ղ Ֆրանսա իր մէջը գարգացնէ և հեռուները տարածէ իր վաճառական ներգործութիւնները. վստահ թո՛ղ ըլլայ իր ոյժին եւ ճակատագրին, թո՛ղ հանդարտեցնէ ներքին վէճերը, աչխարհի մէջ թող արթուն և ուժեղ առաքելը ըլլայ ներողամտութեան և խաղաղութեան, թո՛ղ իր (ֆրանսայի) բալձրութեանը հասցնէ ապագայ սերունդները անձանօթ ժողովուրդներու, որոնց անունները զարմանօք պիտի լսե Պատմութիւնը, եւ այն ատեն ապագայ դարերը երախտագիտութեամբ պիտի խօսին մեր բարերար եւ քաղաքակրթիչ հայրենիքին վրայ, պատչաճ նորոգութիւններ պիտի ըլլան, եւ իր պատմութեան սովորական ընթացքին համաձայն, մեծ տաղնապի մը վաղայաչորդ օրը Ֆրանսա պիտի ցուցնէ թէ բան մը չէ կորուսած այն հեղինակութենէն եւ ազդեցութենէն, զոր տասնեւհինգ դարերու փառաւոր եւ օգտակար կեանք մը ապահոված է իրեն։»

Ներկաներուն վրայ խոր տպաւորութիւն թողուցին ճարտար բանախօսին այս յուզող ու կազդուրիչ խօսքերը, զորս արդարացնելու համար առաւել քան երբեք կը ճգնի ներկայ ժամանակի աչխատող Ֆրանսան։

Զ.

ԱՐԴԻ ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

ՆԻՒԹԵՐ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ԲԺՇԿ. ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ (*)

Ա

1. ՏՈՒԹ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՇԻԼ, ծնած Բերա, 25 Դեկտ. 1822։ Հայրը Վանայ Եղիկ Արղան աղա, մայրը՝ Կեսարացի Հռիփսիմէ։ Նախնական կրթութիւնը կը ստանայ Բերայի երբեմնի «Ս. Էջմիածին» վարժարանին մէջ։ Յետոյ, 1839—1841 աչակերտ՝ Սկիւտարի ձեմարանին։ 1842—1847 կը յաճախէ Կալաթա-Սէրայի Լիսէն ուր էր նաև այն ատեն Բժշկ. Վարժարանը։ Իր դասընկերներէն էին Բարունակ Ցերուխեան, Մկրտիչ Բառլատեան և Յակոբ Յովհաննէսեան։ Կալաթա-Սէրայէն հաղիւ ընթացարար՝ դեր-հազարապետի աստիճանաւ կը ղրկուի Վիեննայի Բժշկ. Համալսարանը։ Գրեթէ տարի մը կը մնայ հոն և Պոլիս կը դառնայ։ 1849ին Հաղարապետութեան եւ 1870ին Փաչայութեան կը բարձրանայ։

1859—1861ին Զ. չրջանակի Քաղաքային Խորհրդի անդամ. 1863—1864 Հանրային Կրթութեան վարիչ Կեդր. Ժողովի անդամ։ 1870ին Սպարապետութեան Դրան Չինուորական ճիւղի անդամ։ 1877ին եւ րոպա կը ղրկուի՝ բժիշկներ ընտրելու և բերելու համար։

1846ին Հոգաբարձու կը կարգուի Բերայի Նարեկեան Վարժարանին. 1854ին Խազիւղի Ս. Ներսէսեան վարժարանին հոգաբարձու. 1858ին Բերայի եկեղեցւոյն. 1859ին Գերագոյն Ժողովին ատենապետ, 1860ին Ելեմոսից Խորհրդի անդամ, 1861ին Ր. Հիսարի Ազգ. Վարժարանին Տնօրէն, 1863ին Դուզկունճուգի Թաղ. Խորհրդի անդամ։ 1863—1891 երկու տարին անգամ մը Թաղ. Ժողովին անդամ, 1896—1901 դարձեալ Թաղ. Ժողովի անդամ և դեր-Ատենապետ նոյն Ժողովին։ 1875-1880 Ազգ. Պատրիարքարանի Ժողովին Ատենապետ։ 1879ին պատուիրակ կը կարգուի Ս. Երուսաղէմի պարտքի քննութեան համար։ 1883ին պատուիրակ Եգիպտոս՝ դրամական խնդրի մը կարգադրութեան համար։

Արժանացած է Գ. Օսմանեանի, Գ. Մէճիտեանի և ռուսական Գ. կարգի Սթանիսլաս պատուանչաններուն(Աղեքսանդր Բ.ի օրով)։

Երկու զաւակ ունի, Տոքթ. Անտոն Ասլանեան, բժիշկ Բարիզ, ու Պ. Լեւոն Արսլանեան՝ դեղագործ՝ դարձեալ նոյն քաղաքը։ Վաղամեռիկ որդի մըն ալ ունեցաւ, Երուանդ, որ աչակերտած է Ռուբենեան դպրոցին ու յետոյ Արմաշ։

Դրաւոր երկասիրութիւն մը չունի։ Իբր գրական երկ կը համարուին իր տեղեկագիրները, օրէնսդրութեանց ու կանոնադրութեանց մասնակցութիւնը այլ և այլ ժամանակներու մէջ։

2. ՏՈՒԹ. ԱՃԷՄԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ ՊԷՁ, համբաւաւոր ակնաբոյժ, ծնած ԵԷնի-Գարու 1852, Փետրուար։ Հայրը Կեսարացի Թիւլպէնտճի Աւետիս, մայրը Պոլսեցի։ Իր նախնական կրթութիւնը ստացած է ԵԷնի-Գարուի թաղ. դպրոցն ու Գում-Գարուի Մայր-Վարժարանը։ 1866ին. հաղիւ 14 ամեայ՝ կը յաջողի կայս. բժշկական վարժարանի ե. կարգի մտնել քննութիւն անցընել։ Տարիէ մը իր անխոնջ աչխատութեամբ, համակրելի կը հանդիսանայ ամբողջ ուսուցչական խմբին, մանաւանդ նոյն ատենուան տնօրէն Հէքիմ Պաչի-Սալիհ Էֆ.ի որով ներքին աչակերտ կ'ընդունուի։ 1873ին կ'աւարտէ իր բժշկական դասընթացքը։ Թէզ=Բանամբրման նիւթին էր Maladie organique de coeur։ Իր Cliniqueի ուսուցչապետը, Տոքթ. Մարուա, այնչափ կը հաւնի Տոքթ. այդ Թէզին որ իբր գնահատելի երկ կը ներկայացնէ Տոքթ. Մաւրոէնիի (յետոյ փաչա և Բժշկապետ Ն.Կ.Վեհափառութեան) որ այն ատեն բժշկական վարժարանի տնօրէնն կարգուած էր։ Հաղիւ աւարտած իր դասընթացքը՝ Հայտար-փաչայի Չինուորական հիւանդանոցին բժիշկ կը կարգուի։

Նոյն միջոցին կայս. կառավարութիւնը գրաւոր մրցմամբ երիտասարդ բժիշկներէն քանի մը անձեր կ'ուղէ Եւրոպա ղրկել՝ իրենց բժշկական ճիւղն ա՛լ աւելի կատարելագործելու։ Տոքթ. Աճէմեան էֆ. «Դալուկ» ու «Ջաղցկեղ» հիւանդութեանց վրայ իր գրած ուսումնասիրութեամբ ատոնցմէ մէկը կ'ընտրուի։ Իննիչ Ծանձնաժողովը մրցման համար 3/4 ժամ որոչած էր։ Տոքթ. Աճէմեան էֆ. որոչեալ ժամէն առաջ կը յանձնէ պատրաստուելիք աչխատութիւնն որուն ի վարձ կը ղրկուի Վիեննայի Բժշկ. Համալսարանը։ Հոս կը կատարելագործէ իր մասնագիտութիւնը, Ակնաբուժութիւնը։ Իր մրցակից ընկերներէն դեռ ողջ են Խայրէտ-տին փաչա, վիրաբուժութեան ուսուցիչ կայս. Չինի. Բժշկ. վարժարանի, ու Հայտար պէյ, Հիւանդաբանութեան ուսուցիչ դարձեալ նոյն վարժարանը։

1878ին Վիեննայէն դարձին Հայտար-փաչայի հիւանդանոցի պաչտօնին մէջ կը վերահաստատուի նախ իբր օգնական-բժիշկ կոստանդնի պէյի, և յետոյ ատոր հրաժարմամբ կը ստանձնէ Ակնաբոյժ-բժշկապետի պաչտօնը պաչտօն մը՝ զոր ցարդ կը վարէ։ 1881ին Սելանիկի մէջ աչքի հիւանդութիւնը տարածած էր։ Տոքթ. Աճէմեան էֆ. հոն կը ղրկուի և օգտակար կ'ըլլայ իր արուեստաչինական ճարտարութեամբ։

Բայց Հայտար-Փաչայի հիւանդանոցէն պաչտօնէն, 16 տարիէ ի վեր Հասէքիի կանանց հիւանդանոցի ու 5 տարիէ ի վեր Չինուորական Վարժարանի Ակնաբոյժն է։ Կայս. կառավարութիւնը գնահատելով Տոքթորին մատուցած օգտակար ծառայութիւնը՝ 1898ին գնդապետութեան աստիճանին Ղեմութեան կը բարձրացնէ։ Հետզհետէ արժանացած է Գ. Օսմանիէ ու Դ. Մէճիտիէ պատուանչաններուն, Իմթիազի չքադրամին, Սէնայի (Արուեստից) չքադրամին ու Հելլենական պատերազմի չքադրամին։

Քանի մը տարիէ ի վեր Բերայի Աղքատանանոցին Ատենապետութեան պաչտօնը կը վարէ։ Կալաթա, Անգլ. Հիւպատոսարանի դիմաց, մասնաւոր դարմանատուն մը ունի։ Տոքթ. Աճէմեան պէյի բժշկական աչխատասիրութիւններն են Էֆեմերիտ Սյոնրիէն(*) որուն ուսումնասիրութեան նուիրած է 10 տարի և հրատարակուած է Բարիզի Archive d'Opthalmologie Հանդիսէին մէջ, 1897 Օգոստոսի պրակ։ Սոյն երկը նախապէս մայրաքաղաքիս Բժշկ. Ժողովի քննութեան ենթարկուելով չատ գնահատուած է։ Այժմ կը զբաղի դարձեալ սոյն նիւթին վրայ զոր մօտերս պիտի յանձնէ հրատարակութեան։

3. ՏՈՒԹ. ԱՆԱՆԵԱՆ ՃԻՎԱՆ ՊԷՁ, մասնագէտ-բժիշկ ականջի, քիթի ու կոկորդի հիւանդութեան, ծնած Բերա, Աղաճամի, 1849ին։ Հայրը Անտոն, մայրը՝ Բահթինա։ Նախնական կրթութիւնը ստացած է Բերա, Հ. Անտոնի դպրոցը, յետոյ յաճախած է Պէպէքի Լազարեան կրօնաւորներու վարժարանը։ 1872ին կը մտնէ կայս. Բժշկ. Վարժարանը, որուն ընթացքը կ'աւարտէ 9 տարիէն։ Իր ընկեր նիւթին էր Բանդրիպեան ընկերոջ զոհուիլը։ Իր ուսումն ա՛լ աւելի կատարելագործելու համար՝ կը մեկնի Բարիզի Բժշկ. Համալսարանը որուն ընթացքը կ'աւարտէ 3½ տարիէն։

Բարիզէն վերադարձին՝ Մայրաքաղաքիս կայս. Բժշկ. Վարժարանի Ակնոջաբանութեան = Ոթոլոժիի ուսուցիչ կը կարգուի։ Այդ պաչտօնը ցարդ կը չարունակէ։ Մինչդամային Սպարապետութեան Դրան, Չինուոր. Վարժարանի (Բանկալթի), եւ Կիւմիւչ-Սուի հիւանդանոցին բժիշկն է։ Անոնց «Ոֆթալմոլոժիի մէջ մասնագիտական յօդուածներ ունի։ 1882ին Թրքերէն լեզուով «Ոֆթալմոլոժիէ փոլիչ» գիրք մը հրատարակած է։ 1897ին կը բարձրանայ գնդապետութեան աստիճանին։ Ունի Բ. Մէճիտիէ (1900), Դ. Օսմանիէ (1896), Իմթիազ (1898), Արուեստից չքադրամ (1890) ու Հելլենական պատերազմի չքադրամ։ Հայ-Հռոմէական հատարակութեան կը պատկանի։

(*) Արդի Պոլսահայ բժիշկները միեւնոյն ատեն հայատառ Թուրքերէնի թարգմանութեամբ՝ «Ճերիաեի Շարգիյէ»ի մէջ հրատարակուելէն զատ, իրրեւ գրքուկ առանձին ալ լոյս պիտի տեսնէ։

Ինչպէս կը տեսնուի, «Արդի Պոլսահայ բժիշկները» մականունին այբուբենի կարգաւ հրատարակուած են՝ առանձին տպագրուելիք Դիրքուկին մէջ փնտռուած բժիշկը դիւրութեամբ գտնելու համար։

(*) Աչքի տեսակ մը հիւանդութիւն, որուն հայերէնը դեռ կերտուած չէ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱՒ անցեալ օրը, Էտինպուրկի մէջ, 8000 ունկնդիրներու առջեւ: Գաղթային նախարարը իր ամենէն պերճախօս բառերուն կոչում ըրաւ, Իրլանտացիները եւ պատերազմին հակառակողները ջախջախելու համար: Կառավարութիւնը պաշտպանելու համար Պ. Չէմպրլէն ոգեւորուած չեշտերով եւ մոլեգին ծափերու մէջէն սա խօսքերը ըսաւ.—

«Վերջերս խօսուած ճառերու մէջ կարդացի թէ այս կառավարութիւնը «ներկայ ժամանակներու ամենէն գէշ կառավարութիւնն է»: Բայց միայն այդ չէ: Կը տեսնեմ որ կ'ամբաստանեն մեզ թէ մենք «բըթամիտ» ենք, «անզգայ» ենք, «զառամած ենք»: (Ծիծաղ): Եւ իբրեւ թէ ասոնք բաւական չըլլային, մեր քննադատներէն ոմանց մաս մըն ալ կ'ըսէ թէ՝ մենք «տմարդի» ենք, «բարբարոս» ենք, «անգութ» եւ «անպարկեշտ» ենք: (Բուռն ծիծաղներ): Բայց, Տիկիններ եւ Պարոններ, ինչ կը նշանակէ այս: Կը նշանակէ թէ այդ ճառախօսները ա՛լ համոզուած են թէ իրենք այլեւս չեն վայելեր երկրին վստահութիւնը, որովհետեւ այս ածականները աւելի ձեզի ուղղուած են քան մեզի: Մենք ենք կառավարութիւնը կազմողը: Բայց ո՞վ ընտրեց մեզ:— Երկիրը (Ծափեր): Եւ եթէ երկիրը այսչափ անճարակ եւ անգութ մարդիկ ընտրեց, յանցանքը իրն է: Եւ ասկէ կը հասկցուի թէ ինչո՞ւ մեր հակառակորդներէն ոմանք կ'ըսեն թէ երկիրը ապուշցած է, կարծիք մը որուն ձայնակից են Անգլիոյ հիւանդանոցներուն մէջ գտնուող կարճամիտները: (Ծիծաղներ եւ ծափեր):

Պ. Չէմպրլէն յետոյ նիւթը փոխելով սկսաւ Իրլանտացի երեսփոխանները հարուածել, ըսելով.—«Խորհրդարանին վերջին նստաշրջանին, 80 պարոններ, որոնցմէ շատերը պարզ պատուիրակներ էին, Խորհրդարան եկան առաջնորդութեամբ մարդու մը, որ յայտնի համարձակ մաղթանքներ կ'ընէ, որպէսզի Պօէրները յաղթեն եւ Անգլիացիները յաղթուին: Ասոնց քաղաքականութիւնը յայտնի է.—Պօէրներու քաղաքականութիւնն է այն, միայն թէ ասոնք լեզուով կը կռուին, եւ ոչ թէ սուրով: Այդ պարոնները կ'ուզեն նեղել մեզ: Կը կարծեն թէ կրնան ընկճել մեզ նեղելով: Տիկիններ եւ Պարոններ, ես կ'ըսեմ թէ անոնք սխալ հասկցած են Անգլիոյ ժողովուրդին միտքը: Բայց այն ինչ ընթացք է որ կը բռնեն անգլիական մեծ կուսակցութեան մը պետերը, որոնք ասոնց ըրածներուն լռելեայն հաւանութիւն կը յայտնեն:» Հոս գաղթային նախարարը անընդհատ ծափերու մէջէնտեղ կը պախարակէ ազատական կուսակցութիւնը,—«պատահական հիւլէներու զանգուած մը»—որ այնչափ պառակտուած, այնչափ անխնամ վիճակ մը ունի: Յետոյ կ'անցնի Իրլանտայի Ինքնօրէնութեան Ծրագրին, զոր վտանգաւոր կը նկատէ Անգլիոյ համար, ըսելով. «Այդ ինքնօրէնութեան քաղաքականութիւնը կը պահանջէ որ մեր թշնամիներուն ձեռքը տանք իշխանութիւն մը, որպէս զի անհաշտելի վնասներ հասցնեն:» Պ. Չէմպրլէն հոս ալ բուռն ծափեր խլելէ ետքը կը ծանուցանէ թէ կառավարութիւնը մտադիր է Խորհրդարանին յառաջիկայ նստաշրջանին կարգ մը փոփոխութիւններ մտցնել Օրէնքին մէջ, որոնց շնորհիւ Ժողովին մեծամասնութիւնը պիտի կրնայ աւելի մեծ հակակշիռ մը ի գործ դնել Իրլանտացի երեսփոխաններուն վրայ, որոնք արգելքներ կը հանեն եւ կը նախատեն: Կառավարութիւնը պիտի աշխատի պաշտպանել «Խորհրդարաններու Մայրը» անոնց դէմ, որոնք կ'ուզեն ոչնչացնել անոր օգտակարութիւնը եւ համբաւը: Յետոյ Պ. Չէմպրլէն նորէն կ'ոգեւորուի եւ կը պոռայ թէ Ազատական եւ Իրլանտական կուսակցութիւններու դաշնակցութիւնը վտանգաւոր է Անգլիոյ համար: Յետոյ կ'անցնի պատերազմին, եւ կը կրկնէ հին յանկերգը թէ «Անգլիա այս պատերազմը ըրելու ստիպուեցաւ, Պօէրներու նախատական վերջնագրին եւ Պօէրական արշաւանքին հետեւանքով, ճիշդ այն պահուն երբ դեռ բանակցութիւնները կը շարունակուէին: Այո, առասպել մը, Պօէրասէրներու կողմէ հրապարակ հանուած առասպել մը կայ, որուն համաձայն կառավարութիւնը պատերազմ հրատարակելու կը պատրաստուէր այն պահուն երբ վերջնագիրը կը հասնէր, եւ թէ Պօէրները գուշակած էին այս կէտը: Ասիկայ բացարձակապէս սխալ եւ անհիմն է: Իրաւ է որ մենք այդ ատենները կ'աշխատէինք աւելցնել մեր զինուորները Հարաւ. Ափրիկէի մէջ, բայց մեր նպատակն էր վերսկսիլ բանակցութիւնները աւելի յաջող եւ հաւասար պայմաններու մէջ, քանի որ մեր զօրութիւնը այն ատեն շատ աննշան էր, Պօէրներու ահագին պատրաստութիւններուն առջեւ: Բայց երբեք մտքէ չանցուցինք յարձակողական սկսիլ: Անգլիա ամէն բան ըրաւ պատերազմին առաջքը առնելու համար: Օրինակելի համբերատարութիւն մը ցոյց տուաւ: Պատերազմը արդար էր, անհրաժեշտ եւ անխուսափելի...: Անգլիա՝ Պօէրներուն այն տեսակ պայմաններ առաջարկեց, որոնք աւելի նպաստաւոր էին, որոնց նմանը մինչեւ հիմայ եւ ոչ մէկ յաղթական շնորհած է իր պարտեալին: Այս պայմանները մերժուեցան, եւ ասոնք մեր զիջումներուն վերջին սահմանն էին: Ա՛լ ասկէ ետքը անոնք իբրեւ հաշտութեան պայման չպիտի ներկայացուին: Պատերազմը պիտի շարունակուի մինչեւ վերջը:» Պ. Չէմպրլէն յետոյ իր հիացումը կը յայտնէ Անգլիոյ եւ Սկովտիոյ ժողովուրդին համար, որ ականջ չկախեց ոչ ընդդիմադիրներուն, ոչ Անգլիոյ թշնամիներուն եւ ոչ ալ իր ներքին կեղծ բարեկամներուն: Կը գովէ անոր համբերատար ոգին, կ'ըսէ թէ Անգլիացի ժողովուրդը երբեք չմերժեց ոեւէ զոհողութիւն պատերազմին համար, եւ յոյս կը յայտնէ թէ կառավարութիւնը միշտ պիտի վայելէ ժողովուրդին աջակցութիւնը: Պ. Չէմպրլէն բուռն կերպով կը քննադատէ Պօէրասէրները, որոնց ընթացքը կը քաջալերէ Պօէրները եւ զէնք մը կ'ըլլայ Անգլիոյ թշնամիներուն ձեռքը: Կը խոստովանի թէ կառավարութիւնը սխալած էր, ինչպէս սխալած էր ամէն մարդ, պատերազմին տեւողութեան մասին: Կը հերքէ այն տարաձայնութիւնները թէ կառավարութիւնը կրցածը չէ ըրած պատերազմը շուտով վերջացնելու համար, եւ կը յայտարարէ թէ ցարդ հաշտութիւնը կնքուած պիտի ըլլար, եթէ Անգլիա հաւանէր անկախութեան պայմանին, ինչ որ պատիւ չպիտի բերէր իրեն: «Պօէրներուն ուզածը ոչ թէ պատերազմէն առաջ իրենց ունեցած անկախութիւնն է, այլ աւելի բացարձակ անկախութիւն մը, քան այն զոր Պ. Գլատսթօն պիտի հաւանէր տալ իրենց: Ժամանակը մօտ է, երբ հարկ պիտի ըլլայ աւելի խիստ միջոցներ ձեռք առնել ապստամբներուն եւ հրոսակախումբերուն դէմ: Երբ այդ ժամանակը գայ, Անգլիա կրնայ յիշեցնել ընթացքը այն ազգերուն, որ հիմա կը պախարակեն մեր «բարբարոսութիւնը» եւ «անգթութիւնը», բայց կը մոռնան Լեհաստանի, Ալճերիոյ (Սպանիա), Թոնքինի, Ֆրանքօ-գերման պատերազմին ատեն իրենց ըրածները, որոնց երբեք չհետեւեցաւ Անգլիա: Կառավարութիւնը հարկ դատած ամէն միջոց պիտի գործադրէ, Պօէրները զէնքէնկեց ընելու համար»: Պ. Չէմպրլէն սապէս վերջացուց իր ճառը.— «Երբ կը մտածեմ այն զոհողութիւններուն վրայ, զորս ձեր նախահայրերը ըրին այս կայսրութիւնը հաստատելու համար, երբեք չեմ կրնար մտքէս անցընել թէ դուք, անոնց ժառանգորդները, պիտի ընկրկիք ոեւէ զոհողութեան առջեւ, եթէ հարկ ըլլայ, այս կայսրութիւնը պահպանելու համար»: Անընդհատ եւ մոլեգին ծափեր վերջ տուին գումարումին:

ՌՈՒՍԻԱ ՓՈՒԹՈՎ ՅԱՌԱՋ ԿԸ ՏԱՆԻ իր ծրագրած երկաթուղիներուն շինութիւնը: Հեռագիրը արդէն ծանոյց թէ երեքշաբթի օրը սկսուեր է Թաշքէնտ-Օրէնպուրկ երկաթուղիին շինութիւնը: Այս գիծը հաղորդակցութեան երկրորդ ճամբան է Ռուսիոյ եւ Աֆղանիստանի հարաւային սահմանագլխին միջեւ: Բայց ասկէ աւելի կարեւոր լուր մը կուգայ Բեդերսպուրկէն: Ռուս կառավարութիւնը մտադիր է եղեր այնպիսի թափ մը տալ Սիպերիական երկաթուղիին շինութեան, որ այդ գիծը շինուած ըլլայ յառաջիկայ տարի, 1902ին, մինչդեռ նախապէս որոշուած թուական էր 1905: Կ'երեւայ թէ Ռուսիա Չինաստանի եւ Մանչուրիոյ վերջին դէպքերէն խրատուելով է որ այս որոշումը տուեր է: Ամէն պարագայի մէջ Սիպերիական երկաթուղիին շինութիւնը շատ մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենայ ո՛չ միայն քաղաքակրթութեան կամ վաճառականութեան, այլ եւ քաղաքական եւ զինուորական տեսակէտով: Երբ Սիպերիական եւ Օրէնպուրկ-Թաշքէնդի երկաթուղիները շինուին լմննան, Ռուսիա, որ արդէն տէրն է Աֆղանիստանի սահմանագլուխը գացող գիծին, իր ձեռքին տակ պիտի ունենայ երեք երկաթեայ գիծեր, որոնց շնորհիւ պիտի կրնայ զօրք եւ զէնք փոխադրել Եւրոպայէն մինչեւ Չինաստանի եւ Հնդկաստանի սահմանագլուխները:

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ կազմակերպելու համար մեծ զոհողութիւններ կ'ընէ Ամերիկա, բայց մինչեւ այսօր դեռ գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք չբերուեցաւ: Ֆիլիպպինեցիները չեն սիրեր ամերիկեան վարչութիւնը եւ յայտնի ապստամբութիւններ կը նշմարուին հոս ու հոն: Սամար կղզիէն վերջը Լուզոն կղզին է որ խլրտումի լուրեր կուգան: Եւ պէտք է գիտնալ որ ասոնք երկուքն ալ խաղաղեցուած կղզիներ են: Ամերիկեան զօրքերը, ամբողջ Արշիպելագոսի մէջ ցրուած են, եւ ամէն վայրկեան ենթակայ՝ իրենց բարբարոս թշնամիներուն նենգաւոր խաղերուն: Վերջին երեք տարիներու միջոցին 4000 ամերիկեան զօրքեր ինկած են պատերազմի դաշտին վրայ, առանց հաշուելու հիւանդութեան պատճառներէ մեռած զինուորները, որոնց թիւը աւելի մեծ է: Այս պահուս 40000 Ամերիկացի զինուոր կայ Ֆիլիպպեան կղզիներուն մէջ, եւ տակաւին ուրիշներ ալ կ'ուզուին: 29 մարտանաւեր կը հսկեն Արշիպեղագոսին ծովեզերքը: Ֆիլիպպեանները կառավարելու եւ ապստամբութիւնը ջնջելու համար մինչեւ այսօր 60-80 միլիոն տոլարի ծախք եղած է:

—Վերջին լուրերու նայելով ապստամբութիւնը ծայր տուած է Պալարան կղզիէն: Նոյն իսկ կ'ըսուի թէ այդ կղզիին պաշտօնականներն ալ կ'օգնեն ապստամբներուն: Սամար կղզին գտնուող ամերիկեան զինուորները շատ կասկած են Ֆիլիպպինեաններուն դէմ, այնպէս որ եթէ բաց դաշտի վրայ տեսնեն զանոնք, խստիւ կը պատժեն: Սամարի հրամանատարը յայտարարութիւն մը հանելով կարգ մը հրամաններ կուտայ բնակիչներուն, ըսելով թէ անհնազանդները խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին: Ֆիլիպպինօ ապստամբապետ Լիւքպանի պաշտօնեաներէն մէկը գերի բռնուեր է Ամերիկացիներէն, որոնք շատ մը վտանգաւոր թուղթեր գտեր են վրան: Այս թուղթերուն մէջ Ֆիլիպպինօ կարեւոր գերդաստաններու եւ պաշտօնատարներու անունը կը յիշուի: Ամերիկացիները անմիջապէս ձերբակալեր են կասկածելի անձերը: Ապըստամբները Սան Ճօզէ տէ Պաթանկաս քաղաքին վրայ յարձակելով կրակի տուեր են զայն:

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ, որ ծագեցաւ անցեալ ուրբաթ օր, 100000 բռդկելին վնաս պատճառեր է: Ըսողներ կան թէ այս առաջին անգամն է որ այսչափ մեծ հրդեհ մը կը պատահի Ֆիլատելֆիայի մէջ: Հրդեհը ծագում առած է կահ կարասիներու մեծ մթերանոցէ մը: 19 հոգի բոցերուն ճարակ եղեր են: Մինչեւ հիմայ 12 դիակներ գտնուեր են: 40 հոգի ալ ծանր վէրքեր ստացեր են: Հրդեհը յառաջ եկեր է մթերանոցին վարի յարկը գտնուող քարիւղին բռնկելէն, եւ մէկ քանի ժամէն մոխիր դարձուցեր է ահագին մթերանոցը, որ 9 յարկէ կը բաղկանար: Պատուհաններէն այնչափ թանձր մուխ մը դուրս կը ժայթքէ եղեր որ ջրանկիրներ չեն կրցեր օգնութեան հասնիլ ներսը գտնուողներուն: 320 պաշտօնեաներ եւ ուհիներ կ'աշխատին եղեր շէնքին մէջ: Երբ հրդեհը ծագեր է, շատերը պատուհաններէ, զանազան յարկերէ վար ցատկելով ծանր վէրքեր ստացեր են: Քանի մը հոգի ալ մեռեր են: Հազարաւոր անձեր սրտաշարժ տեսարաններու ականատես եղեր են: Դիակ մը վերէն վար նետուած ատեն վրայի հագուստները դիրանի մը գամերուն անցնելով դիակը բոցերուն մէջ վառեր եւ աճիւն դարձեր է: Կին մը, որուն շրջազգեստը կրակ առած էր, ութերորդ յարկէն վար ցատկելով մեռեր է: Երկու հոգի մէկը խափշիկ եւ միւսը սպիտակամորթ, շէնքին վերի յարկը ելլելով կեցեր են, բոցերէն շրջապատուած: Սպիտակամորթը խելայեղութեան վայրկեանի մը մէջ սկսեր է պարել եւ ճկանչուըռտել եւ յետոյ ինքզինքը կրակը նետելով կորսուեր է: Իսկ սեւամորթը փողոց նետուելով անմիջապէս մեռեր է: Հրդեհը սկսելէն կէս ժամ վերջը շէնքին մէկ պատը ահագին դղրդիւնով մը փլեր է, փլատակներուն տակ թաղելով 8 աղջիկներ: Քանի մը ջրանկիրներ մուխէն չնչահեղձ եղեր են:

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԻՒՌԱՅԻԼ ՆԻՔՈԼԱՅԵՎԻՉ ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍԸ երեքշաբթի առտու Բէչթա հասնելով կայարանին մէջ ընդունուեր է Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր կողմէ, որ ռուսական Մարէշալի համազգեստը կը կրէր: Մեծ Դուքսը անպաշտօն կերպով կը ճամբորդէր, այս պատճառաւ պաշտօնական անձնաւորութիւններ ընդունելութեան ներկայ չեն գտնուեր, բաց ի Ռուս դեսպանէն եւ դեսպանատան պաշտօնատարներէն: Կայսրը եւ Մեծ-Դուքսը իրար ողջագուրեր են, եւ յետոյ խուռն բազմութեան մը համակրական արտայայտութեանց մէջէնտեղ գացեր են Պրիսթոլի պանդոկը, ուր պիտի բնակի Մեծ Դուքսը Բէչթա գտնուած միջոցին: Կայսրը կէս ժամու չափ մնացեր է Մեծ-Դուքսին մօտ: Քիչ յետոյ այցելեր է նաեւ Եօզէֆ արքիդուքսը, որ Մեծ-Դուքսը առաջնորդեր է Հօֆպուրկի պալատը, փոխադարձ այցելութիւն տալու Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր: Նոյն օրը կէս օրէն վերջը Աւստրիոյ կայսրը եւ Ռուս Մեծ-Դուքսը երկու ժամու չափ միասին պտոյտ մը կատարեր են կառքով: Ժողովուրդը, իրենց անցնելիք ճամբաներուն վրայ խռնուած, համակրական ջերմագին արտայայտութիւններ ըրեր է: Իրիկունը կայսեր կողմէ պաշտօնական հացկերոյթ մը տրուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Ռուսական դեսպան կոմս Քաբնիստ՝ իր բոլոր պաշտօնեաներով, Հունգարիոյ վարչապետ Պ. Զէլ, եւ միւս նախարարները, զօրավարներ եւ պալատական պաշտօնատարներ:

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 Տճ. — 1901 Լտ.

Օր	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Րեճէպ	Հոկտ.
18	ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Սրբոցն Դիոնեսիոսի Արիսպագացւոյն եւ առաքելոցն Տիմոթէոսի եւ Տիտոսի: Տճ. Գօչ ֆոնբլը:	19	31
Կէսօր 6.50			Կէսօր 6.57

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1823 հոկտ. 18ին Ադրիանուպոլսեցի Պօղոս Պատրիարք կը հրաժարի Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական աթոռէն:

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ ——— ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ.Պոլիս	16	Պէյրութ	17	Բեդերսպ.	1
Արքանկէլ	1	Բարիզ	8	Վիեննա	15
Սօֆիա	11	Աթէնք	15	Թրիեստ	16
Իզմիր	14	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	19

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Նպաստից Սնտուկը կարօտ գաւառներու ղրկուած նպաստներէն զատ, կարգ մը գաւառային կարօտ վարժարաններու ալ կը նպաստէ, որոնց թիւը 100ի հասած է այսօր: Վստահօրէն կրնանք ըսել թէ այս դպրոցները կարգ մը որբանոցներէ աւելի արդիւնք կուտան, որովհետեւ Պատրիարքարանէն ամսական մէկ կամ 2 ոսկի ստանալով երկրագործ կամ արհեստաւոր ըլլալու կոչուած ժողովրդեան նախնական կրթութիւն կուտան, կարդալ գրել կը սորվեցնեն: Սակայն հետզհետէ խնդրանքները կ'աւելնան ու նոր դիմումներ ալ կ'ըլլան Պատրիարքարան, որուն համար հարկ դատուեր է Նպաստից Յանձնաժողովին յառաջիկայ նիստին ընդհանուր կարգադրութիւն մը ընել այս մասին, որոշելով թէ ո՞ր կարգի վարժարանները պիտի կրնան օգտուիլ Պատրիարքարանի Սնտուկին այս նպաստէն եւ թէ անոնց պէտքերը ինչ կերպով պիտի որոշուին: Այս ընդհանուր կարգադրութիւնը անհրաժեշտ էր այն տեսակէտով մանաւանդ, որ նպաստընկալ վարժարաններու մէջ եթէ կան անպիտաններ որոնք տեղական միջոցներով կրնան հոգացուիլ, անոնց տեղ ուրիշներ օգտուին: Սակայն այս որոշումը եթէ առաջնորդներու տեղեկագրութեան վրայ պիտի տրուի, մենք կը տեսնենք որ ամենուն կողմէ ալ ջանք մը կայ իրենց նիւթական վիճակը բոլորովին նեղ եւ օգնութեան կարօտ ցուցնելու, եւ եթէ կարելի է ամէն թեմերու վարժարաններուն ալ մէկ մէկ ամսական յատկացնելու. այս պարագան ալ հարկաւ նկատողութեան կ'առնուի Նպաստից Յանձնաժողովոյ կողմէ:

ՎԱՐՉԱՅԻՆ Ելմտական յանձնաժողովը, որ Պատրիարքարանի պիւտճէն հաւասարակշռելու համար կազմուած էր, երբեմն նիստ կ'ընէ, բայց ոչ մենք բան մը կը հասկնանք այդ գումարումներէն եւ ոչ ալ մանաւանդ Պատրիարքարանի սնտուկը: Այս մէկ քանի ամսուան փորձը հաստատեց դժբաղդաբար ինչ որ գուշակած էինք արդէն ժամանակին. որովհետեւ յանձնաժողովը իրեն սկզբունք ըրաւ փոխանակ աւելորդ ամսականներ եւ ծախքեր զեղչելու, նոր հասոյթներ ճարել եւ այդ աւելորդ ծախքերուն ու ամսականներուն գումար հասցնել: Վերջին անգամ ամէն թաղերէ ազգայիններու ցուցակները

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [11]

ԼԻՈՆՔԷ

ՉԱՐԱԳՈՐԾԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Բ.

ՍՕՊՐԸՐՍ ՀՕԼ

Հազիւ թէ Ֆլէմինկ տակառին մէջ տեղաւորուած էր, եւ ահա նկուղին դուռը բացուելով, երկայնահասակ եւ արձանի նման ձիւնասպիտակ երեւոյթ մը ներս մտաւ: Ռօզ Բարքըրի հագած ճերմակ գիշերանոցը աւելի սպիտակ չէր անոր կաթնաթոյր մերկ բազուկներէն, ոչ ալ ոտքը անցուցած ճերմակ հողաթափը անոր սիրուն մերկ ոտքերէն: Եւ եթէ չըլլար այտերուն վրայ երեւցող սիրուն կարմրութիւնը, մարդ պիտի փորձուէր կարծել թէ ներս մտնողը մարմարեայ արձան մըն է, որ հրաշքի մը զօրութեամբ կը շարժի:

Ճէյմս մտահոգ ակնարկ մը նետելէ ետքը ծածուկ տակառին կողմը,

—Նստէք, օրիո՛րդ Ռօզ, ըսաւ, ոտքի վրայ մի կենաք: Չէք գիտեր թէ ո՛րքան մեծ վեհանձնութիւն մըն է գիշերուան այս ժամուս ձեր ծերունի բարեկամին այցելելնիդ:

—Շնորհակալ եմ, Ճէյմս, բայց գիտես թէ այդպիսի գովեստներէ չեմ ախորժիր, բայց նորէն կը յամառիք: Կարծեմ օրին մէկը պիտի աւրուինք հետդ այս բանին համար:

—Իրաւունք ունիք, օրիորդ, ծերունիներու թռչուած շրթունքներէն ելած գովեստները պէտք է թշնամանք մը նկատուին ձեր վեհանձն սրտին եւ չքնաղ գեղեցկութեան: Իշխանազուններու յատուկ առանձնաշնորհութիւն մըն է ատիկայ, որ ինծի պէս ծեր մը կը յափշտակէ. կարելի՞ է երեւակայել աւելի մեծ յանդգնութիւն մը:

—Իմ ազնիւ բարեկամս, քու հաւատարմութիւնդ եւ վրաս ունեցած սէրդ կը բաւէ ինծի: Երիտասարդ շրթունքներէ գովեստ լսելու համար աշխարհ եկած չեմ ես, Ճէյմս: Ասիկայ դուն ինձմէ շատ լաւ գիտես. Աստուծոյ կամքին հնազանդելու ենք սակայն:

Այս ըսելով մանկամարդ աղջիկը աչքը ձեռքերուն տարաւ:

—Օրիորդ Ռօզ, քանի՛ անգամներ ըսած եմ ձեզի թէ քանի՛ որ Ճէյմս ողջ է, դուք դժբաղդ չպիտի ըլլաք: Հրաման ըրէք, ամբողջ աշխարհի դէմ կռուելու պատրաստ եմ, դոնէ մէկ վայրկեան մը երջանիկ ընելու համար ձեզ:

—Ինծի համար աշխարհի հանդստութիւնը մի՛ ապրիր, քաջարի՛ բարեկամս, ըսաւ Ռօզ, մարգրիտի նման արցունքները գեղեցիկ այտերուն վրայ թափելով, եւ սակայն արցունքներուն մէջ անգամ ժպտիլ ջանալով: Ներէ՛ այս վաղանցուկ յուզումիս Ճէյմս, պարապ տեղը քեզ ալ յուզեցի: Եկուր մէյմէկ գինի խմենք ու հաշտուինք:

Ռօզ, այս ըսելով ոտքի ելաւ, եւ երկու պարապ գաւաթ առնելով, դէպ ի Ֆլէմինկի գտնուած տակառը յառաջացաւ:

Ֆլէմինկ տակառին մէկ փոքր ծակէն հիացիկ ակնարկներով շարունակ կը դիտէր Ռօզը, եւ տեսակ մը անգիտակից թմրութեան մատնուած էր Ռօզի գեղեցկութեան առթած հիացումին հետեւանօք: Բայց երբ նշմարեց Ռօզի ոտքի ելլելով դէպ ի իր գտնուած տակառը յառաջանալը, խելքը գլուխը ժողվեց եւ այն ատեն մտաբերեց թէ ո՛րքան վտանգաւոր կացութեան մէջ կը գտնուի:

Պահ մը ուզեց տակառէն դուրս նետուիլ, եւ իր հոգեհատոր սիրելիին մերկ ոտքերուն փարիլ, եւ սիրոյն կրակը երեւան հանելով, անոր գութը հայցել: Բայց սակայն ընելու համարձակութիւն չունեցաւ:

Բարեբաղդաբար Ճէյմս սրտաշարժ գտնուելով Ռօզի ճամբան կարեց, եւ Ֆլէմինկ կրցաւ ազատ շունչ առնել:

—Այդ տակառը պարապ է, օրիորդ: Ասկէ զատ դուք իմ իմ հիւրս ըլլալով, ես պէտք է որ ձեզ մեծարեմ. դուք հանգիստ ըրէք տեղերնիդ:

Ծերուկ սպասաւորը այս կերպով փորձանքին առաջքը առնելէ ետքը, մօտը գտնուող շիշէ մը լեցուց երկու գաւաթները, եւ Ռօզ իր գինին խմելէ ետքը ինքն ալ գաւաթը պարպեց: Յետոյ գաւաթ մըն ալ լեցուց: «Ասիկա ալ քու երջանկութեանդ համար կը խմեմ, օրիորդ»: Յետոյ երրորդ գաւաթ մըն ալ լեցուց, եւ «Ասիկա ալ մաքինիս կենացը» ըսաւ եւ այդ երրորդ գաւաթն ալ կոնծեց:

Ճէյմսի զուարթութիւնը չափ չունէր այժմ: Բայց այս միջոցիս անգամ մըն ալ պիտի ստուգուէր թէ աշխարհի վրայ կատարեալ երջանկութիւն չկայ: Ֆլէմինկ աճապարանօք տակառը մտնելու ատեն գլխարկը դուրսը մոռցեր էր: Ճիշդ Ճէյմսի ամենէն զուարթ վայրկեանին էր որ այդ չարաճճի գլխարկը Ռօզի աչքին հանդիպեցաւ: Մանկամարդ աղջիկը երբ ձեռքը առաւ այդ գլխարկը, անմիջապէս ճանչցաւ թէ կիրակի առտու մը իրենց այցելող երիտասարդին գլխարկն էր:

Ռօզի նման աղջկան մը համար, որ հակառակ իր պարկեշտութեան ակամայ ընդունած էր սիրոյ կրակէն, խորունկ մտածութեան առարկայ կրնայ ըլլալ այն իրիկունը իր ուշադրութիւնը դրաւող մէկ քանի մանրամասնութիւններ: Օր. համար իր նկուղը մտնելու պահուն Ճէյմսի ունեցած շփոթութիւնը եւ առաջին բառերուն քիչ մը կակազելը, գինի լեցնելու համար պարապ տակառին կողմը գացած ատեն ծերուկին իրարանցումը եւ մերթ ընդ մերթ այդ տակառը դիտելը, եւ այդ ամէնէն ետքը գլխարկի մը գտնուիլը. ասոնք բոլորը իրարու քով բերուելով խորունկ պատճառներ էին լուրջ մտածումներու մէջ ընկղմելու:

Ռօզ դէմքին բնաւ բան մը յայտնի չըրաւ թէեւ, բայց թէ՛ Ֆլէմինկի եւ Ճէյմսի սիրտերը տրոփել սկսան:

—Ասիկայ որո՞ւն գլխարկն է, Ճէյմս:

Խեղճ ծերուկը քրտինք կը թափէր այս անողոք հարցումին պատասխան մը գտնելու համար:

—Օրիո՛րդ... չէ... իրաւ որ... զարմանալի բան մը եղաւ... կեցի՛ր ըսեմ... այս գլխարկը չէ՞ք հարցներ... իմ գլխարկս չէ... ըսե՞մ որուն ըլլալը... ա՛յս գլխա՞րկը ... գլխարկ է... բայց ես գլուխս դրած չէի:

(Շարունակելի)

ուղուած էին, որպէսզի ազգ. տուրքերու բաշխում մը ըլլայ և ըստ այմ գանձում տեղի ունենայ նոր հաւաքիչներու միջոցաւ, որոնք յանձնաժողովոյ կարծիքով դրամ պիտի տեղացնեն Պատրիարքարանի մնատուկին մէջ։ Ասոնք աւելորդ յոյսեր են։ Մօտ չունինք հաւաքիչներ նշանակուելու և ազգ. տուրք հաւաքելու կարդադրութեան համար. ընդհակառակն մենք գրած ու պահանջած ենք այս պէտքին դործադրութիւնը, սակայն Պատրիարքարանի պիւտճէն հաւասարակշռելու մէկ միջոց միայն մնացած է, այն է աւելորդ ծախքերը ջնջել և հաստատուն հաւաքիչներուն հաւնիստ ծախք ընել։ Ասիկա կանոն և պայման պէտք է ըլլայ բոլոր ազդային Հաստատութիւնները մասնակարարող մարմիններու, և առաւելապէս Պատրիարքարանի համար։ Կը լսուի թէ եղեմական յանձնաժողովը պաշտօնապէս յետնելով ամսականները վճարելու համար այս օրերս միջոց մը գտած է, և Ս. Պատրիարքին երեք հետք յետնելու ամսականներուն փոխարէն 15,000 ղրչ. վճարած է արդէն Ն. Սրբազնութեան։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 25 ամեակը, ինչպէս յայտնի է պիտի կատարուի հոկտեմբեր 28ին։ Ասկէ առաջ դրուած ըլլալով որ յոբելեանը անցեալ կիրակի տեղի պիտի ունենար, Պէրպէրեան էֆ.ի բազմաթիւ բարեկամներ և համակիրներ հեռագրուելն չնորհաւորած են զինքը։ Վանայ Երամեան վարժարանին մէջ ալ հոկտեմբեր 1ի երկուշաբթի օրը, դպրոցական փոքրիկ հանդէս մը կատարուեր է, ի պատիւ Իէէէոս էֆ. Պէրպէրեանի քահանայապետական ուսուցչական ու գրական Ծառայութեան։ Հանդէսին ներկայ գտնուեր են Երամեան վարժարանի բարձրագոյն դասարաններու աշակերտները, ուսուցչական խումբը և բաւական թիւով ազգայիններ։ Նախագահեր է Ստեփան վ. Աղաջանեան։ Հանդիսասրահին ճակատը՝ ծաղիկներով զարդարուն՝ զետեղուեր է յոբելեարին մեծադիր պատկերը։ Երկու աշակերտներ և ուսուցիչ մը քանասփռութիւններով ի վեր հաներ են Պէրպէրեան էֆ.ի արժանիքն ու մատուցած ծառայութիւնները։ Աշակերտներու կողմէ դպրոցական երդեր ալ երգուեր, և Պէրպէրեան էֆ.ի գրուածքներէն տասնի չափ գեղեցիկ կտորներ կարդացուեր են։ Ի վերջոյ վարժարանին տեսուչ Երամեան էֆ. առանձնասութեամբ մը պարգեր է յոբելեարին բազմաթեղուն կեանքի զանազան դիծերը, իբրև գրական մարդ, իբրև արդիւնաշատ դպրոցի մը հիմնադիր։ Նոյնմասամբ ճառով մը և պահպանելով մը հանդէսը փակեր է Ստեփան վ. Աղաջանեան։ Ինչպէս արդէն գրուեցաւ, Երամեան էֆ.՝ Պէրպէրեան յոբելեանին առիթիւ նուէր զրկած է յոբելեարին մեծադիր պատկերը, զոր գծած է Երամեան վարժարանին գծագրութեան ուսուցիչը՝ Պ. Խարեգին Հիւսեան։ Շրջանակը՝ ընկուզի ընտիր փայտէ չինուած և զարդարուած է արձանէ փորագրութեամբ։

ՏՓղԻՍի քաղաքապետ հանգուցեալ Գէորգ Եանգուլեանց Զմիւռնիոյ առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Արքեպս.ի բարեկամը ըլլալով, ամսոյս 7ին հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարուեր է Զմիւռնիոյ եկեղեցւոյն մէջ նախագահութեամբ Ն. Սրբազնութեան։ Հոգեհանգստեան նկարագրութիւնը հաղորդուեր է Տփղիս ի մխիթարութիւն հանգուցեալին զաւակներուն և բազմաթիւ բարեկամներուն։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՑ առնախպետ Տ. Գրիգորիս Արքեպս.ի հիւանդութիւնը սակաւին կը չարունակէ, ինչպէս կը գրէ Ճ. Շ-ը էէէ։ Այս միջոցիս կը գտնուի Տ. Մեսրոպ արքեպս.ի քնակարանը, ուր հիւանդասեաի համար այցելեր է Ս. Պատրիարք Հայրը նախընթաց երեկոյ, յայտնելով թէ իր առողջութեան և հանգստին համար պէտք եղած հոգածութիւնը ու դիւրութիւնը ընծայելու պատրաստ է Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. թէպէտ երբեմն դուրս ալ կ'ելլէ իր քնակարանէն, սակայն զինք դարմանող բժիշկը տակաւին հանդիստ ու դարմանի պէտք առած է։

ԱՐԱՒԿԻՐԻՆ Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան, տեղւոյն մէջ բացուելիք արհեստանոցին նկատմամբ տեղեկութիւններ հաղորդած է տեղեկագրով մը, որ Նպաստից յանձնաժողովոյ նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի։ Մուշեղ Վ. ասկէ առաջ արհեստանոցի մը բացման պէտքը զդացուցած էր և Նպաստից Ցանձնաժողովը տեղեկութիւն ուղած էր թէ ինչ արհեստներ կրնան օգտակար ըլլալ։ Այս անդամ ղրկուած տեղեկագիրը այդ հարցման պատասխանն է. բայց ինչպէս կը յիշուի, յանձնաժողովը այս միջոցին նոր ծրագրի մը, այսինքն որբանոց-արհեստանոցներու հաստատման պարագաներուն վրայ կը խորհի։

ՎԱՐԱԳՈՑ ՒԱՋԻ ծնի օրը, հին սովորութեան մը հետեւելով Վանայ չրջակայ գիւղերու ժողովուրդը, փոխանակ Վարագ երթալու, Սալնապատ Ս. Գրիգորի վանքը կը դիմէ իր ուխտը կատարելու համար, իր զանազան աշխատութեան երախայրիքը եղող կէս կէտով պատրաստուած հերիան ուտելու եւ «սաւղուղունա»յով ուրախանալու համար։ Այս տարի ալ, չատ գեղեցիկ օդով մը ծնունդը կատարուեցաւ Սալնապատու վանքին մէջ, ուր 3000է աւելի ուխտաւորներ գացեր են։ Վանուց հոգաբարձութիւնը Զանչևանցի յիշատակին հոգեհանգիստ մը կատարելու համար փոքրիկ հանդէս մըն ալ կազմակերպեր է, որուն ներկայ գտնուեր են նաեւ Վանայ առաջնորդ. տեղապահ Սահակ Ծ. Վ. Բազրեւանդեանց եւ կուսէ Անապատի վանահայր Ստեփան Վ.։ Կիրակի առտուան եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ հոգեհանգիստը կատարուեր, եւ նոյն վանքի որբանոցի սանուհիներէն մէկ քանին երգեր եւ երկու ճառ կարդացեր են։ Ապա խօսեր է նաեւ Սահակ Ծ. Վ. դրուատելով հանդուցեալ բարերարին ըրած գործերը, ալօթեր է վհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Նաեւ բարեմաղթութիւններ ըրեր է հանանգին Վսեմ. կուսակալին համար։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Յարութիւն էֆ. Կիւլպէնկեանի ընդ Օր. Նոյեմի Աչքգեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի մէկ մէկ Օսմ. ոսկի նուիրած են հիւանդանոցին՝ Տէր և Տիկին Տօքդ. Ն. Տաղաւարեան և Սարգիս Տիլսիզեան որդիք։

ԱԶԳ.— Թաղ. Խորհուրդս կը ծանուցանէ բարեպաշտ ժողովրդեան թէ՝ յառաջիկայ Կիւրակէ (21 հոկտեմբեր) Նարլըգաբուի Ցովհաննէս եկեղեցւոյ անուան տօնախմբութեանը առթիւ Ս. եկեղեցւոյս բարեխոսատ Քարոզիչ Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Գալֆեանի հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել եկեղեցւոյս մէջ, մասնակցութեամբ քաղցրանուագ Դպրոցի, և իւր հոգեշունչ քարոզութեամբ մխիթարել զբաղեալ ժողովուրդն։

Ծան.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 1½ (Ը. Թ.)

Ի Դիմաց. Թաղ. Խորհրդոյ

Առենադպիր Առենապետ

Ա. ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ա. Գ. ԴԱԼՖԱԵԱՆ

18 Հոկտ. 1901

ԲԱՐԻՋԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

30 Հոկտեմբեր 1901

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	100.80
Րէժի	(Tab. Turcs)	307.
Դօնսօլիտ	(R. Turque D.)	23.27
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	99.
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	506.
Թրանսվալ	(Transvaal)	75.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուշալի Բ. ատիճան տրուեցաւ Եապանապատի (Էնգիւրի) գայմագամ Խալիս պէյի։

Մխիթէմայիլի ատիճան Խիւտավէնտիկեարի նահանգին տրոց անօրէն Հաճի Հասան էֆ.ի։

Սանիյէի ատիճան՝ Արտաքին Գործոց Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարութեան Նախ և Մէհմէտ Ճէմիլ, և Բէյթալի փոխ-հիւպատոս Նուրէտտին պէյերու, և Հպատակութեանց դիւանի քարտուղար Դառնիկ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կիւմիւլճինէի կառավարիչ Հասան Խայրի փաշայի։

Բ. Մէճիտիէ՝ Տրապզոնի Ցոյն Մետրապոլիտ Տ. Քրիսանթոսեանի, և Թօգատի Մետրոպոլիտ Տ. Ալեքսանտրոսի։

ՓՐԱՆՍԱՑԻՆ արտաքսուելիք փէզուիթ կրօնաւորները Օսմ. երկիրները չպիտի ընդունուին։

ԿԱՑՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ Բարիզէն հակաժանտախտային չիճուկ բերել տուած է։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան պիւտճէն կայս. Իրատէի մը համաձայն 19000 ոսկիի յատկացում մը կրած է, որ պիտի յատկացուի Թուրքիոյ մէջ բոլոր օտար լեզուներու ուսուցման և տարածման գործին։

ԳՆԱՀԻՐԷՆ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ապրիլ օրը Սոպրանիէին ընդատաշրջանը բացուեր է։ Թերտինանտ իշխանը բացման ճառին մէջ յայտարարեր է թէ երկրին կրթական կացութիւնը դժուարին վիճակի մը մատնուած է, և լուրջ բարենորոգումներ կը պահանջէ։ Իշխանը ի վեր կը հանէ Պուլկարիոյ և բոլոր դրացի ազգութեանց միջև տիրող բարեկամական յարաբերութիւնները։

ՄԻՆԵՄԻՆԻ նախկին դատարանին քարտուղար Ալի էֆ.ի դէմ գանգատներ եղած ըլլալով, Այտընի դատական քննիչ Ապտիւլ Հալիմ պէյ և օգնականը Միսաք էֆ. քննութիւն մը կատարեր են, որուն հետեւանօք Ալի էֆ. անմիջապէս պաշտօնանկ եղեր է, իր յանցապարտութիւնը հաստատուած ըլլալով։ Հալիմ պէյ և Միսաք էֆ. ապա Այտընի գացեր են տեղւոյն առեւտրական դատարանին նախագահ Եղիազար էֆ.ի դէմ եղած գանգատները քննելու համար։ Ապա Նաղիլլի պիտի երթան ուրիշ նմանօրինակ նպատակաւ մը։

ԷՐԷՁԼԻԷՆ կը գրեն թէ անցեալ օրը տեղւոյն նախկին «մալ միւտիրի»ին եղբայր Նուրի էֆ. դէմով վիճակի մէջ դրամատուն մը գացած ատեն, ոտիկանական քամիսէրի մը, ոտիկանի մը եւ ոտիկան զինւորներու կողմէ կանգ առնելու հրաման առացեր է։ Նուրի էֆ. ականջ չկախելով ճաման կը չարունակէր, երբ ոտիկանական քամիսերը բէվոլվէրի երկու հարուածով սպաններ է զայն։ Բոմիսերը ձերբակալուած է։

ԺԱՆՏԱՒՏԸ.— Լոնտոնէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պաշտօնական տեղեկագրի մը նայելով հոկտեմբերին սկիզբը Լիվըրբուլի մէջ ժանտախտէ երկու մահեր պատահած են։ Երեք ուրիշ հիւանդներ, որոնց ախտանիշերը կասկածելի բնութիւն մը ունին, մեկուսացուեր են։ Հիւանդներուն հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուող անձերը բժշկական խիստ հսկողութեան ենթարկուեր են։

—Առողջապահական բոլոր տեսչութիւնները հոկտ. 16/29 թուակիր հետեւեալ երեք հեռագիրը-շրջաբերականը ստացած են. — «Առողջապահական Խորհուրդին որոշմամբ հոկտեմբեր 14/27էն սկսեալ Լիվըրբուլէն հասնողները բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։ Նոյն թուականէն սկսեալ պաճուճէն մնկնող բոլոր նաւերը հսկողութեան տակ պիտի առնուին։ Նոյնպէս Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհրդոյ որոշմամբ Սուէզի ծովածոցէն կարմիր Ծով գացող նաւերուն դէմ հաստատուած 10 օրուան քարանթինան 48 ժամուան իջուցուած է։ Իրենց նաւաստիներուն հիւանդները և ճամբորդներուն բոլոր ունեցածները խստիւ պիտի հսկանխուին։ Այժմ քարանթինա ապասող նաւերը այս որոշումէն պիտի օգտուին։ Մաղէէ.

ՏՈՒՐ. ԶԻՒԹԸՐԸՐ»

ՇԽԱՀՈՏԻ Ռիժին. — Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհրդոյ որոշմամբ նոյն վարչութեան նախորդ կայս. Քօմիսէր Շէֆիդ պէյ էլ-Մուայյետ՝ Շխահոտի Ռիժիին կայս. Քօմիսէր անուանուած է, հանդուցեալ Սարգիս էֆ. Համամճեանի տեղ։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ հանգստեան թոշակի Մուտուկին հաշուակալ անուանեցաւ Հաշուակալութեան դիւանին անդամ Համտի Նուրի պէյ, Էմինի էֆ.ի տեղ, որ նոյն Դիւանին անդամ կարգուած է։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլոյ մէջ երկրագործական Դրամատան մասնաճիւղ մը պիտի հաստատուի, տեղացի երկրագործներուն դիւրութեան համար։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ անգլիական թերթի մը՝ այդ տեղէն Մէկքէ ուխտի գացող Իսլամներու մասին արդարացի նկատողութիւններ կ'ընէ։ Այդ Իսլամ ուխտաւորներուն հասիրին 10ը այլևս չուզելով Ռուսիա վերադառնալ, Թուրքիոյ մէջ կը հաստատուին։

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ հասոյթները տրագոյն գանձելու համար Հանր. Պարտուց Վարչութեան մէջ յանձնաժողովի մը կազմութեան վրայ գրած էինք։ Աւելորդ է ըսել թէ եթէ այս նպատակը իրագործուի, կառավարական բոլոր պաշտօնեաները կանոնաւորապէս պիտի ընդունին իրենց ամսաթոշակները։ Այս յանձնաժողովը, ինչպէս յայտնի է բոլոր նահանգները չրջաբերականներ ղրկելով պաշտօնատարներու կարծիքը ուզած էր հասոյթներու արագօրէն գանձման մասին ձեռք առնուելիք միջոցներուն նկատմամբ։ Բոնևայէն յանձնաժողովին ղրկուած երկար նամակ մը կ'ըսէ թէ առոր գլխաւոր միջոցն է տեղական արտադրութեանց սպառման համար հրապարակներ գտնելը, եւ կը յարէ թէ այս բանը անգամ մը կատարուելէն ետքը երկրացին դրամի պիտի տիրանայ եւ իր յօժար կամօքը պիտի ուղէ վճարել տէրութեան հանդէպ ունեցած պարտքը։ Յանձնաժողովը ասկէայ նկատողութեան առնելով որոշեց Կ. Պոլսոյ, Բոնեայի եւ Էնկլիւրիի մէջ առեւտրական սահմանները հաստատել եւ մինչեւ Հայտարարա չրջակաները ապագայ հսկողութիւններ կ'ընէր։ Ահմէտի ընկերները կը հալածուէին։ Ծիչեալ աւազակը ասկէ առաջ լեռը տարած էր Օսման էֆ. անուն մէկու մը աղջիկը և սպանած էր Եուսուֆ աղա անուն հարուստ վաճառական մը։

ՇԽԱՀՈՏԻ Ռիժիին Ընդհ. Տնօրէն Պ. Բամպէռ, նախորդ տնօրէն Պ. Ֆարնէթթի և դեր-տնօրէն Պ. Ռամսէյ երէկ եղիպտոս ուղեւորեցան։

ՈՐԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Վայրէ մայր մը.—երէկ ժամը 4ին առեւտրական մէջ հրէշային որդեսպանութիւն մը գործուեցաւ։ Նոյն թաղին Հավուզը-Համամի կողմը բնակող փուռտան Բօջօ անուն մէկուն կինը՝ Էլէյնի՝ նոյն օրը անգիտաբար իր 2 ու կէս տարեկան Վասիլիքի անուն աղջկնակը տան հորը նետելով սպաննեց։ Սակայն կ'երեւի թէ ղղջալով իր ըրածին վրայ, սկսաւ պոռալ, որով դրացիները փութալով փոքրիկ աղջկան դիակը մէյն կրցին հորէն դուրս հանել։ Հրէշ մայրը ձերբակալուելով յայտարարած է թէ իր ամուսնոյն կողմէ 5 ամիսէ ի վեր լքուած և երեք օրէ ի վեր անօթի մնացած ըլլալուն, յուսահատեր և այս սպանութեան դիմեր է։

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՒՐԸ.—Պ. Բամիրէզ, Բերայի Սիւքլին ձեռնհաս անօրէնը, այս անգամ եւրոպացին ձիարձակներու և լարախաղացներու խումբ մը բերած է։ Բերայի Սիւքլին մէջ ներկայացումները սկսած են անցեալ չաթաթ իրիկունէն ի վեր։ Զորեքշաբթի օրերը դիւանագիտական երեկոյթ։ Մուտից գիները անցեալ տարուան պէս։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻ

Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին և Բերայի ու Պոլսոյ մասնաճիւղերը գոց պիտի ըլլան վաղը, ուրբաթ նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.)։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷի

Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ դրասենեակները գոց պիտի ըլլան վաղը ուրբաթ նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.)։

ԱՆԱՏՕԼԻԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.ՋԴ.— Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել արդյ հասարակութեան թէ յառաջիկայ հոկտեմբեր 19(1 նոյեմբերէն ըսկսեալ ձմրան եղանակին համար նոր ժամակարգ մը պիտի գործադրուի Հայատար-Փաշա-Իսկիշէհիր և Համիտիէ-Ադատբազար երկաթուղւոյ գիծերուն համար։

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Հայոց Փաշ., 22 հոկտ. 1901

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 20 հոկտ.— Պ. Լուծաթթի ի մօտոյ Բարիզ պիտի երթայ, կարգադրելու համար առեւտրական դաշնագրին գինիի և մետաքսի վերաբերեալ կէտերը։ Իտալիա և Ֆրանսա կարեւոր զիջումներ պիտի ընեն փոխադարձաբար։

ՕՏԵՍԱ.—Ցուի վարչութեան և զեղծումներու ծանր ամբաստանութիւններ կ'ըլլան կարգ մը ձեռնարկուներու մասին։ Քննութիւն մը բացուեցաւ, և գայթակղելից յայտնութիւններու կը սպասուի։

ՈՒԱՇԻՆԿՏՈՆ.— Հաւատք չընծայուիր այն զրոյցին թէ Գերմանիոյ գահաժառանգը Ամերիկայի Մ. Նահանգները պիտի երթայ յառաջիկայ գարնան, ներկայ գանուելու ծովը իջուցուելուն այն նոր զբօսանաւուն, զոր Վիլհելմ Բ. կայսրը կառուցանել կուտայ Նիւ-Ճէրսէյի մէջ, գահաժառանգ իշխանին գործածութեան համար։

ԲՐԱՒՈՎԻԱ.— Կարդինալ Բիւլինա, Բրազովիոյ արքեպիսկոպոսը, մերժեց արտօնել կրօնական թաղումը Բոլոնիացի հեռաչաւոր վիպագիր Միխայլ Պալուքիի, որ մէկ քանի օր առաջ անձնասպան եղաւ, անբուժելի հիւանդութեան մը ենթարկուած ըլլալուն հետեւանօք։ Ընկերվարականները արքեպիսկոպոսարանին առջեւ ցոյց մը ըրին այս որոշման դէմ։

ԲԱՐԻՋ. — Նախարարաց խորհուրդին հաւանութեամբ, եվրոպական նախարար Պ. Քայյու երեսփ. ժողովին ներկայացուց 265 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան ծրագիրը մը, 3% տեսակի տոկոսով մը։ Այս գումարը կը ներկայացնէ չինական տուգանքի գումարը, և պիտի գործածուի վճարելու չինական արշաւանքին համար եղած ծախքերը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարաքաէն կը հեռագրեն թէ Վենեցուէլլայի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է։

—Բրեդորիայէն կը հեռագրեն թէ Անգլիացիները, Գնդ. Բէյնինկտընի հրամանատարութեամբ, յարձակեր են Զօր. Ցօթայի վրայ որ մեծ դժուարութեամբ ազատուեր է. 10 Պօէրներ գերի ինկեր են։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ցունաստանի թագաւորը երէկ իրիկուն հոս եկաւ անպաշտօն կերպով։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Պաշտօնապէս հաստատուեցաւ Սերպիոյ թագաւորին Ռուսիա այցելութեան լուրը։ Պ. Պ. Վուիչ և Միլովանովիչ ալ թագաւորին պիտի հետեւին։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Հոկտ.—Կը ծանուցուի թէ նոր Զելանտայի վարչապետը Օրանժի կառավարիչ պիտի անուանուի։

—Բրեդորիայէն կը հեռագրեն թէ Մարսիս գետին մօտ կռիւ մը տեղի ունեցեր է Թօեր Զօր. Տըլարէյի եւ Լորտ Մէթիւընի միջեւ։ Անգլիացիներէն 28 հոգի սպաննուեցան եւ 55 վիրաւորուեցան։ Պօէրներէն 40 մնռեալ կայ։

—«Թայմզ» կը հերքէ այն զրոյցը թէ Քորէական փոխառութիւն մը պիտի կնքուի։

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Համպուրկի եւ Անվէրսի մէջ մնրժուեցաւ Անգլ. նաւերը բեռ չբեռցընելու առաջարկը։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Վաղը Եւրոպացւոց Ամենայն Սրբոց տօնին առթիւ Ղալաթիոյ սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գացուեցաւ	25.16
Երէկուան բարձր գինը	25.19
Երէկուան վար գինը	25.14

ՐՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոյուեցաւ Ֆր.	96.—
Երէկուան բարձր գինը	96.50
» վար »	95.62½
Րէժի Լ. Օ.	12.10
Թրամվայ բաժնեթուղթ	5.60
» պարտաթուղթ	484
» Ժոնխանս	1.65
Օսմ. ապահովագր. ընկ. Լ. Օ.	3.65
Բրիօրիթէ Թիւրք	—.—
Թրանսվալ Ֆր.	71.—
Քարափ	465.
Բրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	263.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ Ղ.	107.39
Մէճալիք	98.30
Անգլիական ոսկի	110.08
Ֆրանսական ոսկի	87.26
Բրէմից	51.06
Բօլ.	90.20
Րուպլի թղթադրամ	8.68
Լոնտոն 3 ամիս	110.05
Բարիզ	22.78

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ
ԵՒ ԸՆԿ.

Գոլիս, Մահմուտ Փաշային գլուխը, թ. 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարմարիք համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները եւ զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերք մը։

Դասառնելէ եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ Դիները չատ ժամանեն։ 104—81

ԶԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ
ՍԻԿԱՒՈՒ ԹՈՒՂԹ

Բարակ եւ ընտիր սիկաւի թուղթ գործածողներուն կը յանձնարարուի Զաւուշ Օղլուի գործարանին սիկաւի թուղթը, որ խոհրխոհ նշանը կը կրէ։

Այս սիկաւի թուղթը չատ տարիէ ի վեր մեծ յաղողութիւն գտած ըլլալուն համար, ասոնոր բազմաթիւ կեղծերը ելած են։ Ուստի բուն իսկ Զաւուշ Օղլուի թուղթը ասոնցմէ զանազանելու համար, խոհրխոհ նշանը կը րող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ առանց մէկտեղ եւ կնիքի ձեւով այդ նշանը, եւ թուրքերէն «Զաւուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթանպօլ» անուն սիկաւի թուղթերը պէտք է դիտել թէ «Զաւուշ Օղլու» անունը եւ երկու սեւ նշան կը կրեն։ 78—18

ՏՈՒՔԹ. ՀԱՐՕՆԵԱՆ
Մասնագէտ ծննդական գործարաններու հիւանդութեանց

Ծիչեալ բժիշկը բացի կիրակէ ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Բերա, Բանկալթի, Թայ փողոցի թիւ 6 տան մէջ, եւ կէսօրէն վերջը մինչեւ ժամը 11, Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին դիմացը Իզմիրլի օղլու խան թիւ 15։ կը բժշկէ ծննդական գործարաններու ամէն կարգի հիւանդութիւններ. ամէնէն սաստիկ միզանցքաբորբոքութիւները եւն. նոր մեթոտներով եւ առանց ամենափոքր ցաւ զգացնելու մէկ քանի օրէն։ Ինչ ժամանակի մէջ կը գարմանէ նաեւ սաստիկ գաղտնական հիւանդութիւններ եւայլն։ 36—21

ՏՈՒՔԴ. ԳՐԻԳՈՐ ՃԷԼԱԼ
ՄԱՆԱՒԱԳԷՏ ՂՂԱՑԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Տոքթ. Գ. Ճէլալ որ ասկէ առաջ Էփրէոնի եւ Էթրէհէի պաշտօն վարած է Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ, այս անգամ Գոլիս հաստատուած է. 14 տարի Բարիզ անցընելէ վերջը։

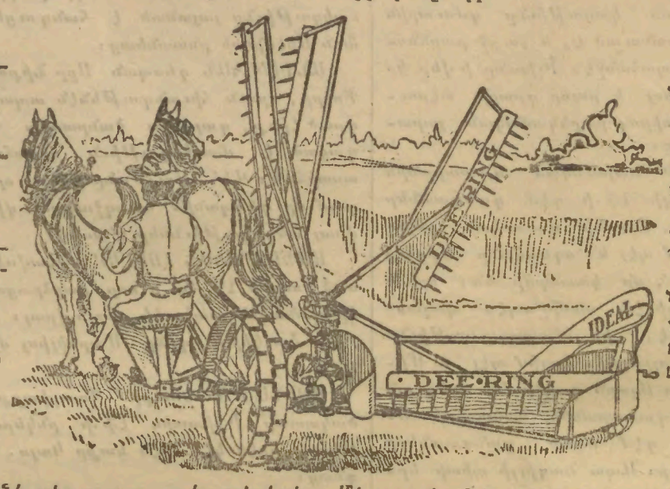
ՏՈՔԹ. Գ. ՃԷԼԱԼ չքաղրամով վարձատրուած է Assistance Publique-ի կողմէ։ կը դարմանէ մանաւորապէս ղղային եւ մորթային հիւանդութիւններ։ Զորեքշաբթիէ պատ ամէն օր կէս օրէն վերջը հիւանդ կ'ընդունի իր տունը։ Բերա, Սաղըզ Աղաճ թիւ 39, ԲՇ. ԴՇ. եւ ՈՒՐ. առաւօտները կը գտնուի Սամաթիա, Քրիսեան դեղարանին քովի տունը։ 20—11

ՋՄԵՌՈՒԱՆ ԴԷՄ ՄՐՑՈՒՄ

Սիրքէճի, Քէօփրիւլիւ խանին թիւ 40 սենեակին մէջ հաստատուած Անատոլուի արտադրութեանց վաճառական Կարապետ Էֆ. վաճառատան մէջ կը գտնուին զուտ բուրդէ ընտիր տեսակ, գունաւոր եւ ուզուած չափով Օսմ. գորգեր, կապերդներ եւն.։ Այս անգամ յիշեալ վաճառատունը բերել տուած է նաեւ ձմրան համար ընտիր տեսակ գորգեր, որոնք Եւրոպական գունաւոր փեվներէն ալ աւելի պակաս գնով կը ծախուին։ 16—11

ՏԻՐԻՆԿ
ՊԻՉՄԷՅԷ ՄԱԽՈՒՄ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու քապրիկա Բարէկին 1900 էֆ գրիտրօճոսիմոտ23 միտալնա իլէ էն պէօյիւք միւհեպպաթա ճախլ օլմուշ արը։

1901 1901

Պէլճիք հաստա ալէրճ ու էրէվէլ էմալլարը ֆապրիքա պահնանըն է՝ դէօյլէտ ֆապրիքաը պէր։ Եալընըզ Ամերիքա-ա 12000 ամէրիքէյէն պաշա 9000 ամէլէթ վը։

Էլէկ մէնէն պէրա զրա-րըա պէր էմպըրա-ըրա գալմըշ տիլէրէն էյի Տէրինկ մարքասը տիւնիա-ըա ինգիլ-ճիլէրէն էյի Տէրինկ նամ մահսուլը էլ էմպիլ ընէ-ըրլար։

Իւթէ եէնի պիր ասըրա տուխուլ էյլէտիք։ Միւրուր իշէն զէման չիմտի եւզ աէնէյլ կէչմիշ, պինաէն ալէյհ վուգուաթը թարիխիյէ սըրասընա զայտ օլընմըշ տըր։ Պու տէվրին թէրագզյաթը ալէլումում չայանը հայրէթ պիր տէրէճէյէ էէթիչտի։ Մաքինա մարիֆէթի իւէ պիչվէք ֆէվգէլատէ պիր թէրագզը աէյճ՛ի մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարչ» նամ մըրփան մաքինասընըն իճատընասան պէրու պու կիւնէ տէկին սէնտաթը մուհիմմէյի մէզպուրէտէ կէրէք։ Ամէրիքացտա վէ կէրէք տիւնեանընդա հէր պիր թարաքըտա էն միւհիմմ պիր մէվզը թուրմուշ օլան ֆապրիգա «Տիրինկ» վէ գումբանեասը օլուպ, իտալ էյլէտիկի մաքինալարը սաթըն ալանարընը հատտա ու հիսապը եօգ տըր։

Իտթէյլէնէրէ քաթալօկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէղքիւր տէֆթէրտէ պիչմէյէ մահասա։

«Իտալ Տիրինկ» նամ տէմիր իթմէ «Իտալ Տիրինկ» նամ Թըրփան
» » օրագ պիչմէ » » Թըրփող կիպի

միւխթէլիֆ իւլ ճինս մանիփաքտամ մաքինալարընըզընդէ բէոիւլէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար միւպալաղասըզ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆընըզտան Թարիֆ իտիլիրիչ տիր։

Պու մաքինալարընը էեկեեաճ տէբօզիթօսը՝ Տէբսաատէքտա Գալաթատա Գէնոզ պէյ խանընընտա 1, 2, 3 նումէրօլը մադազալարտա Մ. Միտճել Նովէլ վէ գումբանեասը տըր։

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ԲԱՐԻՋ
ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆԳԻՒՂ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	252 միլիոն ֆր.
1900ին գանձուած ապահովագրն	21 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107 » »
Ապահովագրուած գրամագլուխ	19 միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	120 միլիոն ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260 » »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	153 » »
1900ին գանձուած ապահովագրն	17 » »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մասնաւոր եռ ղեղուել ռոխոյդներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ Է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԳԸ ՅԱՋՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղ.էն մինչեւ 100 ղ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը ասկէ առաջ քաչուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները գանձելու համար ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, եւ գնողը նոյն տեղէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 ղ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով եւ ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը չահելու, եւ եթէ երբեք չչահի ալ, իր վճարումներուն չնորհիւ, յաւակիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար չահու աղբիւր մըն է։ 24—21

ՈՒԷՍԴԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաստատուած ինամներու գումարը	Անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ եւ տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000
Հրդեհներէն ծանօթ ֆրանս. և ֆէրմ. ընկերութիւններ վճարել դրամագլուխը		100,000էն աւելի է

ՈՒԷՍԴԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կէրպէ գործեր կ'ապահովագրէ, Վնասները տեղւոյն վրայ եւ անիկացէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԴԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Գոլիս, Պահճէ Գաբու Անանիատի խան թիւ 20--21--22։

Գաւառաց մէջ գործակալներ և պատասխանատու գործակիցներ կը փնտռուին։

ՇԱՆՕԹ.—Տեղւոյս ե'ւ ծաճօթ Ցրաանս եւ Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%ին աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսդըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակցաց վրայ։

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱԹԻՒ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պղպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկեր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝
Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա, Սինկէր խան, Թիւնէլին եառեւ եւ Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
Գոլիս, Սուլթան Համամ թիւ 2, եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոն թիւ 13։
Կեղծերէն ընտրանքը համար վերէ նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

Ալեհառաւոտեան կարմիր Աիրտ
299, Գահուէճուոդիաճա, Ալոսմէյօղ, 299

Օրինակի համար, 80 ղ.ի ապրանք գնողը 20 ղ. կանխիկ եւ մնացեալին համար ամսը 5 կամ ամիսը 20 ղ. պիտի վճարէ։ 160 ղ.ի գնողը 40 ղ. կանխիկ եւ չաքաթը 10 կամ ամիսը 40 ղ. պիտի վճարէ։ Եւ այսպէս չարունակաբար ստոյն համեմատութեամբ։

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1824ԻՆ

Դրամագլ. եւ երաշխ. գումար 2,700,000 Անգ. ոսկի | Տարեկան բերէ 1,100,000 Անգ. ոսկի

ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Ընկերութեան պատասխանատուութեան համար դիմել Օսմ. Կայս. Պանքան։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է

Ղալաթիա, Վոյվոտա թիւ 71, Ծակոբեան խան, Օսմ. Պանքային մօտ.

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Պատասխանատուութեամբ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՒ

ԿՆՈՋ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ Ա.

ՎԱԼԱՆԹԻՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ջ.

ԻՒՂՈՍ ԽԱՅՏԸ

—Ո՛չ, սիրելիս, Պ. Պարէյթ վերջնապէս որոշած է վերստին ամուսնանալ։ Կը սիրէ, կը պաշտէ դեռատի Ֆրանսուհի մը եւ անոր հետ ամուսնանալով կը փափաքի Նիւ-Եորք դառնալ։

—Ինքն ալ կը սիրուի՞ այդ աղջկան կողմէ։

—Կը յուսայ, բայց վստահ չէ։

—Անոր հետ խօսած չէ՞ քնաւ։

—Ոչ տակաւին։

—Տարօրինա՞կ սիրահար։

—Ասկէ աւելի տարօրինակը կայ մանաւանդ Ամերիկացի միլիոնատէրի մը համար։ Պ. Պարէյթ կ'ամչնա՛յ։ Վերջնապէս որոշած է ամուսնանալ իր սիրտին սիրածին հետ, եթէ նա ալ ուզէ։ Հետեւաբար ինք ամէնայլով իր սիրոյ յայտարարութիւնը ընել անոր, ինծի դիմեց ու խնդրեց որ իր թարգմանը ըլլամ այդ աղջկան մօտ։ Ուստի այժմ պաշտօն ունիմ հաղորդել այդ աղջկան՝ Պ. Պարէյթի սէրը եւ անոր կարծիքը առնել այդ ամուսնութեան համար։

«Է՛յ Վալանթին, ի՞նչ կը մտածես, այդ աղջիկը պիտի հաւանի՞ արդեօք։»

—Անշուշտ... եթէ ուրիշ մը չի սիրեր տակաւին։

—Այո՛, եթէ ուրիշ մը չի սիրեր։ Բայց ես այնպէս համոզուած եմ թէ տակաւին իր սիրտը կոյս մնացած է, եւ որովհետեւ ինքը անօժիտ ու աղքատ աղջիկ մըն է, ապուշ մը ըլլալու է եթէ մերժէ Պ. Պարէյթի նման միլիոնատէրի մը կինը ըլլալու մասին իրեն եղած առաջարկ մը։ Եւ դիտե՞ս, սիրելիս, այդ Ամերիկացին, որ միլիոններու հետ կը խաղայ, պատրաստ է ամէն կերպով գոհացընելու իր կնոջ բոլոր քմահաճոյքները։

—Ահաւասիկ հրապուրիչ ապագայ մը, միայն թէ Ամերիկայի մէջ է, եւ Բարիզուհի մը համար Ֆրանսայէն մեկնի՛լ, հեռանա՛լ...

—Երկու կամ երեք տարուան համար, որովհետեւ Պ. Պարէյթ կը սիրէ մեր երկիրը եւ կը փափաքի Ամերիկան վերջնապէս թողլով հոս հաստատուիլ։

—Դուք կը ճանչնա՞ք Պ. Պարէյթի ամուսնանալիք աղջիկը։

—Անշուշտ կը ճանչնամ, եւ ատոր համար է որ Պ. Պարէյթ ինծի դիմելով իր սիրոյ թարգմանը հանդիսանալու փափուկ պաշտօնը յանձնեց ինծի։ Պիտի յաջողի՞մ, չեմ գիտեր, բայց կը յուսամ թէ այդ աղջիկը ճիշդ քու առտուն յայտնած կարծիքիդ համամիտ պիտի ըլլայ։ Կը չիչե՞ս, առտուն կ'ըսէիր. «Ֆրանսուհի կամ Ամերիկուհի, որո՛ւ հետ որ Պ. Պարէյթ պիտի ամուսնանայ, աշխարհի էն երջանիկ կինը պիտի ըլլայ։»

—Բայց ո՞վ է այդ աղջիկը, չե՞ք ըսեր։

—Ինծի նայէ՛, Վալանթին, արդեօք քիչ մը իսկ չե՞ս հասկնար։

—Բայց ոչ, բնաւ չեմ կրնար գուշակել։

—Աղջիկս, քեզմէ զատ կա՞յ ուրիշ մէկ աղջիկ մը որ կարող ըլլայ Պ. Պարէյթի սիրտը հրդեհել անհուն սիրոյ կրակով մը։

Դեռատի աղջիկը ոստում մը ըրաւ։

—Ե՞ս, ե՛ս, գոչեց, ինծի՞ հետ կը փափաքի ամուսնանալ։

—Այո՛, սիրելիս, քեզ կը սիրէ. քե՛զ կը պաշտէ։ Բաւ վրադ էր որ այսօր երկաթօրէն խօսեցաւ, յայտարարելով որ առանց քեզի ինքը չի կրնար երջանիկ ըլալ երբեք եւ երդում ըրաւ քեզ աշխարհիս էն երջանիկ կինն ընել։ Կարճ խօսիմ, Վալանթին, քեզ կնութեան կը խնդրէ ու անձկութեամբ պատասխանիդ կը սպասէ։

—Բայց, բայց չե՛մ կրնար..., մրմնջեց Վալանթին որ ծագի վրայ կը մտածէր, չմոռնալով նաեւ Ամերիկացին 12 կամ 15 միլիոններր։

—Ի՞նչպէս, չե՞ս կրնար պատասխանել..., զոչեց տիկին տը Կասի։ Բայց, Վալանթին, մնաս չունի, պատասխանդ ի՞նչ որ ալ ըլլայ Պ. Պարէյթի պիտի հաղորդեմ, եթէ անմպատ ըլլայ, խեղճ Ամերիկացին անմիջապէս Ամերիկա պիտի երթայ յուսահատ։ Աղջիկս, հիմայ սոխպղպաբար պատասխանի չեմ սպասեր, լաւ մտածէ, խորհելու ժամանակ կուտամ քեզի։

Վալանթին՝ չնչասպառ ղլուխը, ծռած կը մտածէր։ Ակնհերեւ էր որ իր մէջ քուռն պայքար մը կը մղուէր։

Պառնուհին հասկցաւ զայս եւ յարեց.

—Սիրունիկս, լաւ մտածէ ապագայիդ վրայ։ Այս կարգի ամուսնութեան պատեհ առիթ մը կեանքիդ մէջ երկու անգամ չի ներկայանար քեզի։ Մի մոռնար որ աղքատ ես եւ Պ. Պարէյթ հարստութիւն մը կը դնէ տրամադրութեանդ ներքեւ։ Ասկէ զատ 19 տարեկան ես եւ կարծեմ պատահցած աղջիկ մը ըլալ չես ուզեր...։

Վալանթին գլուխը կամաց մը վերցնելով վարանոտ ձայնով մը ըսաւ.

—Պ. Պարէյթ 40 տարեկանէն վեր է։

—Այո՛, բայց տարիքը ի՞նչ կարեւորութիւն ունի, քանի որ իր սիրային երիտասարդութիւնը անպարտ մնացած է։ Ասկէ զատ հազիւ 35 տարեկան կ'երեւայ։ Յոյժ անգամ, քաղաքավար մարդ մըն է, սիրելիս։

—Եւ կու զաւակ ունի, երկու մեծ աղայ, մրմնջեց Վալանթին տակաւ դիտողութիւն մըն ալ ընելով։

—Երկու տղայ որոնք կը սիրէն ու կը յարգեն իրենց հայրը, երկու տղայ որոնց համար աշխատած ու հարստութիւն մը պատրաստած է։ Վալանթին, այդ երկու մեծ տղաքը պիտի գիտնան յարգել իրենց հօրը կինը, ինչ որ իրենց պարտականութիւնն է։

Դեռատի աղջիկը թեթեւակի սարսռաց և փակեց աչքերը։ Արեան կոհակ մը գլուխը խուժած եւ դէմքը կասկարմիր դարձուցած էր։ Արդեօք կ'ուզէր աչքերուն առջեւէն վանե՞լ իր սիրահարին՝ կոմս տը Վալմոնի պատկերը։

Պառնուհին տեսաւ զայս եւ ըսաւ ինքնիրեն.

—Ի՞նչ քանի վրայ կը մտածէ արդեօք։ Բայց վատահ եմ... պիտի հաւանի։ Միլիոններու պատկերը խիստ հրապուրիչ է...։

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՃԻՃԵՔՃԵԱՆ
(Շարունակելի)